

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Komárom-Esztergom vármegye érintett jegyzői részére

Törvényességi Felügyelet Írásbeli Kapcsolattartási Modulján keresztül

Iktatószám: KE/3/108-17/2024.

Tárgy: Szakmai segítségnyújtás és
figyelemfelhívás

Ügyintéző: dr. Lengyel Tímea/Lorbert
Ferenc

Telefon: (34) 515-140, (34) 515-154

Tisztelt Jegyző Asszony!

Tisztelt Jegyző Úr!

Tájékoztatom, hogy a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatalhoz közérdekű bejelentés érkezett, melyben a bejelentő civil szervezet az egyes településeken hatályban lévő közösségi együttélés szabályairól szóló önkormányzati rendeletek törvényességi felügyeleti vizsgálatát kezdeményezte. A bejelentés nyomán lefolytatott közösségi együttélést szabályozó önkormányzati rendeleteket érintő törvényességi felügyeleti vizsgálat jogsértéseket tárt fel.

A fentiekre tekintettel a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. §-ában foglalt törvényességi felügyeleti hatásköröm és az Mötv. 133. § (3) bekezdésében biztosított jogköröm alapján **kérem a Tisztelt Jegyző Asszonyt/Urát, hogy az alábbi szakmai segítségnyújtásban foglaltak szerint**

2025. január 31-ig

szíveskedjen gondoskodni a közösségi együttélést szabályozó önkormányzati rendelet felülvizsgálatáról és az önkormányzati rendelet módosítása útján a feltárt jogsértés orvoslásáról.

1. A lakásbelső rendezett állapota

Az Alkotmánybíróság a 30/2017. (XI.14.) AB határozatban hívta fel a figyelmet a „társas együttélésből fakadó kötelezettségek végső határára, az emberi méltóság sérthetlenségére”. Az Alapjogi Biztos indítványa alapján az Alkotmánybíróság minimum korlátként kimondta, hogy „vélt vagy valós közérdekre hivatkozással az egyén szabadságát” nem lehet korlátozni. Az Alaptörvény XIX. cikk (3) bekezdése és az ehhez szorosan kapcsolódó O) cikke sem értelmezhető akképpen, hogy azon keresztül az érintett magánéletéhez, magánszférájához való joga váljon korlátozhatóvá. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy „a lakókörnyezet rendezettsége biztosításaként a magán- és családi élet belső színterének, azaz az intim szféra vizsgálata az Alaptörvény XIX. cikk (3) bekezdésében lehetővé tett „közösség számára hasznos tevékenység” előírásaként nem értelmezhető”.

Az ingatlanulajdonosok lakásának belseje, annak tisztántartása, higiéniája nincs összefüggésben semmilyen közérdekekkel, sőt, azok a magánszféra és a védett otthon immanens elemei és mint ilyenek, az Alaptörvény és törvények által egyértelműen védettek a beavatkozással szemben.

Hatósági Főosztály

Törvényességi Felügyeleti Osztály

2800 Tatabánya, Bárdos László utca 2.; Tel.: (34) 515-140; Fax: 515-109; E-mail: torvenyesseg@komarom.gov.hu

A lakásbelsőre vonatkozó szabályokat tartalmazó önkormányzati rendeletek ellentétesek többek között az Möt. 8. § (2) bekezdésével, az Möt. 143. § (4) bekezdés d) pontjával és a szabályozás céljával is. Alapvető jogot – jelen esetben az emberi méltóság védelméhez való jogot, a magánszféra háborítatlanságához való jogot és a tulajdonhoz való jogot – csak törvény szabályozhat, önkormányzati rendelet még kiegészítő jelleggel sem.

A fentiek szerint azon önkormányzati rendeletek, amelyek a „lakókörnyezet” (lakásbelső) tekintetében írnak elő kötelező magatartási szabályokat jogsértőek. Megjegyezzük, hogy a „lakókörnyezet” fogalom használata nem felel meg a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdésében foglalt normavilágosság követelményének sem, mivel a fogalom használatában a lakásbelső is beleérthető.

2. Udvar és kert rendezettsége

A Kúria Önkormányzati Tanácsa (a továbbiakban: Kúria) a Köf.5.011/2020/5. számú határozatában megállapította, az indokolatlanul párhuzamos, illetve többszintű jogalkotás az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése által védett jogbiztonság elvébe is ütközik [60/2009. (V.28.) AB határozat] és sérti a Jat. 2. § (1) bekezdése szerinti szabályozási egyértelműség jogbiztonsági követelményét is (Köf.5047/2016/2.). Önkormányzati rendelet nem előzheti meg törvény alkalmazási kötelezettségét. A jogbiztonság érdekében ugyanazon tárgyban a jogalkotó csak kifejezett felhatalmazás útján ad teret helyi jogalkotásnak (Köf.5032/2017/4.).

A Kúria a közösségi együttélés szabályozásáról szóló rendeletek esetében egyértelművé teszi, az önkormányzatok csak olyan magatartásokat szankcionálhatnak rendeleteikben, melyeket központi jogszabályok nem tartalmaznak.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabstv.) 239. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, aki a rágcsáló és rovarirtásra vonatkozó egészségügyi jogszabályt, vagy az ilyen jogszabály alapján kiadott egészségügyi rendelkezést megszegi, szabálysértést követ el.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 2021. március 1-jétől hatályos 1/A. § (1) bekezdés értelmében tilos a hulladékot felhalmozni, a gyűjtés, a szállítás, a kezelés szabályaitól eltérő módon elhagyni, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezni és kezelni. A Ht. 86. § (1) bekezdés a) pontja értelmében azt a természetes vagy jogi személyt, egyéni vállalkozót, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki vagy amely a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabály, közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus vagy hatósági határozat előírásait megsérti, a hulladékgazdálkodási hatóság az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendelet szerint hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezi.

A fentiek értelmében az önkormányzati rendeletekben megjelenő „*az az ingatlan tulajdonos: „aki ingatlanán a rendszeres rovar- és rágcsáló irtást nem végzi el”, „szemetet halmoz fel”, „hulladék eltávolításáról nem gondoskodik”, „az ingatlanon keletkező hulladék saját gyűjtőedényben történő elhelyezéséről nem gondoskodik, „ingatlanon hulladékot raktároz”, „lom felhalmozásának megszüntetéséről nem gondoskodik”, „saját ingatlanán, vagy bérleményén üzemképtelen, roncs gépjárművet közterületről látható és településképet rontó módon tárol”* tényállások és e tevékenységeket felölelő, másként megfogalmazott tényállások is ellentétesek a Jat. 3. §-ával, mert központi jogszabályok tényállási elemeit ismétli és szankcionálja.

Felhívjuk a figyelmet a „tisztántartás” fogalom megfelelő használatára és értelmezésére is. A „tisztántartás”, mint kötelezettség tartalma akkor egyértelmű, ha az önkormányzat rendelete értelmezi a fogalmat. A fogalom részét viszont nem képezheti az előzőekben említett szemetelés, lom felhalmozás. Ezen túli elemeket tartalmazhat a fogalom magyarázata. A tisztántartási kötelezettség megsértői központi jogszabály által meghatározott bírságot kötelesek fizetni. Itt jegyzem meg a „kert megművelése”, mint közösségi együttélési szabály előírása is jogsértőnek tekintendő, egyrészt mert

hiányzik a szabályozás legitim célja (Kúria Köf. 5.026/2017/3. számú határozata), másrésről nem felel meg a normavilágosság követelményének sem.

3. A guberálás

A hulladékok kezelésével, továbbá a közterület tisztántartásával kapcsolatban a Ht. 88. § (4) bekezdés c) pontja felhatalmazza ugyan a települési önkormányzatokat a közterület tisztántartásával kapcsolatos részletes szabályok megalkotására, a guberálás (a hulladék kivétele egy hulladékgyűjtőből) alapvetően nem egy köztisztasági vagy hulladékkezelési kérdés. Amennyiben a guberálás a környezetet valamiért szennyezné, úgy a magatartás a Szabstv. 196. §-ába ütközik, azaz köztisztasági szabálysértést valósít meg. Ebben az esetben az önkormányzat a köztisztasági szabálysértésre vonatkozó párhuzamos szabályt nem alkothat, duplán nem szankcionálhatja ezt a cselekményt. Amennyiben pedig a guberálás nem szennyezi a közterületet semmilyen módon, úgy a magatartás nem szankcionálható az Alkotmánybíróság 176/2011.(XII.29.) AB határozatának értelmében.

Ezen indokok miatt *„aki hulladékgyűjtő udvaron, hulladékgyűjtő szigeten, hulladéklerakóban, hulladékgyűjtő edényekből, a lomtalanítás idején a közterületre kihelyezett szükségtelemné vált háztartási, szilárd hulladékból guberál”* tényállás nem szabályozható közösségi együttélési megatartási szabályként.

Kérem a tájékoztatás szíves tudomásulvételét!

Tatabánya, elektronikus bélyegző szerinti időpontban

Tisztelettel:

Dr. Kancz Csaba főispán nevében és megbízásából:

Dr. Gulyás Renáta
főosztályvezető